

RELIKTUM

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: TURÓCZI TIBORC

Jelentése: hagyaték, maradvány. Reliktum vagy maradványfajnak egy adott területen a korábbi földtörténeti korokból fennmaradt (ilyen lehet a jégkorszak is) állat- és növény-

fajokat nevezünk. Ezek elterjedési területe a maga korában sokkal nagyobb volt, akár még összefüggő is lehetett, mára azonban szigetszerű foltokra zsugorodott. Például az eljege-

sedés és felmelegedés hullámzásával együtt mozog az állat- és növényfajok fajgazdagsága és természetes elterjedési területe is

Egy ilyen foltban találtam rá a gypjúsásra a Kiskunság szívében, egy vasúti töltés mellett. Tenyéryni terület, mégis alkalmas arra, hogy összekösse a szemlélődöt egy hűvösebb környezettel, fagyosabb táj-

jal, akár a visszahúzódó hegyvidéki gleccserek nyomával, emlékével is. Ez lehet hazánkban egy tőzegmohaláp, ősgyep vagy a Kárpátok zugai. Üzenet, információ mozgásról, változásról, átalakulásról és

Tundrai élőhely

Gypjúsás-fejek imbolyognak a Dovrefjell Nemzeti Park egyik szegletében. A háttérben a vidék legmagasabb csúcsa, a 2286 m-es Snøhetta emelkedik

a reliktum növények kapcsán a megmaradásról.

A felfedezés után nem sokkal Skandináviába kellett utaznom. A sarkkör magasságában elhelyezkedő svéd város, Kiruna mellett

Tőzegeper

Nálunk mocsári pimpónak is nevezik – itt épp Norvégiában nyílik. Hazánkban erősen veszélyeztetett, fokozottan védett reliktum növény

Kereklevelű harmatfű

Egy húsevő reliktum növény a tőzegmohalápokból (Nagy-Mohos, Kelemér)

A Snøhetta előterében

A pézsmatulokcsordák esténként sötét és más ásványi anyagokat nyalogatnak fel az út mentén

(nevének jelentése számi nyelven: alpesi fajd) a mozgásról, elmozdulásról gondolkodtam, miközben egy szélesen elterülő gyapjúsámezőt fotóztam. Kiruna környékén található a svédacélhoz használt vasérc jelentős része. Mikor a környékről kibányászták az ércet, és a település alól kellett továbbfejteni, a helyiek eldöntötték, hogy új helyre költöztetik a várost. A 2017-ben elkezdődött munka mind a

mai napig folyik. A történelmi épületeket átszállítják, a többit újjáépítik. Épül a régi város pontos mása, és költöznek a városlakók.

Néhány napra rá ismét a kiskunságihoz hasonló gyapjas fejek ingadoztak a szélben – most a Dovrefjell Nemzeti Parkban, Norvégiában. Teljes a látvány: összehalmozódik az a glaciális múlt – aminek az érzését kerestem magamban –, a jelenel. A fotó elké-

szülte után belebotlottam a park emblematiszus jelképébe, egy pézsmatulokba. A II. világháború alatt kipusztult, majd újjáépített tulokok szabadon róják a területet. Legelnek, rivalizálnak, estefelé pedig az utak aszfaltja mellett megmaradt sötét nyalogatják.

Aki érzékeny és hagyja magát a varázslatba révedni, elmerülhet, majd felbukkanhat a múlt és jelen kavargó hullámaiban.

TURÓCZI TIBORC
TERMÉSZET, KALAND,
FOTÓ, APA